

nének továbbképző tanfolyamokat. Az erre fordított fáradság és anyagi áldozat busásan meghozná a kamatát abban a szaktudásban, amely megkönnyítené és fokozná az érdekelt kereskedők termelő munkáját, másrészt megszüntetné a hatóságok mai túlterhelését.

A közönség kritikája a szegedi színházról.

— Nyilatkozatok a helyár fölemelés ellen. —

(Saját tudósítónktól.) Almássy Endre szegedi szinigazgató a színházban, ami tulajdonképpen városi intézmény keresztül akarja vinni a helyárak felemelését. Almássy Endre nagyon természetes, hogy ezt az aktust helyén valónak tartja, de az érdemnek van egy másik oldala is. Mit szól a közönség a helyárak felemeléséhez? Nagyon fontos kérdés ez, mert a közönségnek minden esetre van beleszólása ebbe az ügybe.

Az nem érv, hogy a szegedi színház majdnem monopol üzlet és a monopol üzlet krajzlerosa úgy emelheti a portékája árát, ahogy csak akarja.

Nem akarunk bőven foglalkozni azokkal az érvekkel, melyek homlokegyenest ellenkeznek a helyárak felemelésével. Az azonban bizonyos, hogy nincs szükség a helyárak felemelésére.

Nincs elég jövedelme a szegedi szinigazgatónak?

Avagy kicsi a szegedi színház?

Vagy talán nagyok a gázsik?

Ezekben a kérdésekben benne rejlik már a felelet is. De sokkal világosabban elintézi ezt a fontos kérdést, az erre legnyilvánvalóbb: — a szegedi színházba járó közönség. Leadjuk sorba a véleményeket. Képviselve van kereskedő, iparos, latainer egyaránt.

Annyit azonban már most is konstatálhatunk, hogy ebből a nyilatkozatokból nyomós és megszívlelendő érvek szólnak a színházi helyárak felemelése ellen, amit külön-

leghozzaállóbbe szeret bele, mondjuk 0.5, vagy 0.2 szerelemmel. Holott nagyobb vásárlásban találhatna olyant is (mert minden zsáknak meg van valahol a maga foltja), akit 1.0, vagyis egész szerelemmel tudna szeretni.

Tiszta matematika.

Nemcsak a leányoknak van érdekükben, hogy az igazi Ő-t megtalálják, de a hajadon fiatal embereknek is. Mert úgy van az, hogy az a feleség, aki engem nem szeret 1.0 szerelemmel, hanem csak 0.5 szerelemmel, jaj, ha azután későn akad rá a másik 0.5-re is. Vagy éppen arra, akit 1.0 szerelemmel tudna szeretni. Nagy tragédia az ilyen! És sok.

Az okosság tehát nagyon egyszerű. Ne tiz-husz, hanem száz-kétszáz, sőt ezer-kétezer fiatal embert lásson az a leány és viszont. És ha lehet, táncban lássa, érezze meg, hogy a nagy Kozmoszban mennyire vannak egymástól. Szintazonképen az ifjak is. Mert Erosz isten örökkévaló.

Aszellemiekben való összehozással jöhet azután, amikor a mama — a szegény — már elfuvalázta:

— Oh édes Ő ur, legyen szerencsénk holnap uzsonnára.

Azonban csak most veszem észre, hogy megint nagyon is belemuzsikáltam magam a tulajdon gondolataimba.

Hiszen ha az a kutya hozomány nem paklizna a Természet szép kártyáival!

ben már a *Délmagyarország* már több ízben bővebben kifejtett. Nem nézzük nagyítóüvegen a dolgok állását akkor sem, ha kijelentjük, hogy ez nem egyéb, mint egy könnyen megakadályozható üzleti manőver.

Elvégre az nem baj, ha a szinigazgató jó üzletember, de azért jó szinigazgató is lehet. A szegedi színházban pedig nem nagyon sokat áldoznak a művészetnek. *Olcsó színészek, drága helyárak*, na ez mégsem lehet.

De beszéljen helyettünk a színházba járó publikum, akinek joga van megbírálani azt az árut, amit drága pénzért vesz.

FEIN LAJOS: *Nem szabad fölemelni a színházi helyárakat.* Ennek semmi indoka nincs. A helyárak elég magasak most is és az előadások — különösen az operettek — ninesenek azzal arányban. Nem értem, miért akarja az igazgató a helyárakat fölemelni. A színház mindennap telve van, sokszor elővételben elfogy minden jegy. *Küzdeni kell a helyárak fölemelése ellen, mert minden erre irányuló akció helytelen és indokolatlan.*

DOBAY GYULA dr: *A színházi helyárak fölemelését semmi körülmények között sem helyeslem.* Ha a szinigazgató komolyan akar foglalkozni ezzel a tárggyal, akkor már a pályázat benyújtása alkalmával néven kellett volna nevezni a gyermeket. Almássy Endre az ajánlatában nem említi, hogy a színházi helyárak felemelésére szükség lesz. Később pedig már nem szabályszerű az eljárás.

— Különbözn is a szegedi színház olyan nagy, hogy a mai helyárak mellett is *a szegedi szinigazgatónak van a legnagyobb jövedelme a vidéki szinigazgatók között.* Ehez járul még, hogy a tagok silány fizetést élveznek. A szinigazgatónak semmi esetre sincs oka panaszkodni. Igazán fölösleges dolog a színházi helyárakat felemelni.

— *Az előadásokról nem nyilatkozom, hisz jobb arról nem is beszélni.*

HOLTZER ALADÁR: *Produkáljan az igazgató előbb jót és azután lehet szó a helyárak fölemeléséről.* Előbb az igazgató mutassa meg, hogy magasabb helyárak mellett minő társulatot tartana és mit produkálna. Kétségtől az általános drágaság mindenkit sújt, *azonban a drágaság emelkedésével egyenlő arányban növekedett meg a színház látogatottsága.* Ezt a zsufolt házak igazolják. Ismétlem, ha az igazgató előterjeszti, hogy magasabb helyárak mellett milyen társulatot tart és mit nyújt és azzal az illetékes tényezők is meg lesznek elégedve, akkor bizonyosan méltányolni is fogják a kérését.

HOLTZER DÁNIEL: *A színházi helyárak fölemelése ellen határozottan állást foglalom.* Szegeden a színház monopólium, a színházat a bérlő díjtalanul kapja. Jogos lehet a helyárak fölemelése akkor, ha a színházat bérbeadná a város és a fővárosi színházakkal egyenrangú, jó előadást élvezhetnének. Szeged, mint az ország második városa elvárhatná, hogy a premiereket — ha nem is minden esetben — a fővárosi színházakkal egyidejűleg tartanák. Hébe-korba egy-egy rossz darabbal megelőzzük a színházakat, mert azt a darabot a fővárosban el sem fogadnák előadásra.

— Jelenleg szó sem lehet a színház helyárainak fölemeléséről. Az előadások nivója nem közelíti meg a nagyobb vidéki városok nivóját. Ennek oka abban is található, hogy a tagok fizetése olyan csekély, hogy a talentumos színészeknek nincs kedvük a darabot jól betanulni, még kevésbé pedig jól játszani.

HOLTZER EMIL: *Elvben nem vagyok ellene a helyárak fölemelésének, azonban ezt csak akkor tartom megengedhetőnek, ha az igazgató elsőrangú tagokat szerződtet és művészi nivón álló előadásokat rendez.*

FISCHER JÓZSEF: *Azt kérde tőlem, hogy drágák-e a mostani színházi helyárak? Hát persze, hogy drágák.* Megjegyzem önnek, hogy ugyanezt mondanám akkor is, ha a helyárak olcsóbbak volnának, valamint akkor

is, ha drágábbak volnának. Hogy emeljék-e a helyárakat? Dehogyan is emeljék. Azt hiszem azonban, hogy ha száz embert megkérdez ön erre nézve, akkor egyhangúan ugyanazt fogják válaszolni, mint én. Hogy miért? Egyszerűen azért, mert a színház is csak üzlet, ahol mi színházlátogatók vagyunk a vevők; már pedig olyan vevőt szeretnék én látni, aki a saját jószántából többet akar azért fizetni, amit kevesebért is megkap. Különbözn az igazgató álláspontját is értem, hiszen egy amerikai mondás: nem jó üzletember az, aki az üzlete forgalmával, menetével meg van elégedve. Objektív bírálatot természetesen nem mondhatok, mert nem ismerem a szegedi színház külső és belső viszonyait. Hogy aztán a helyáremelés tényleg szükséges-e és helyénvaló lesz-e, azt döntsék el nálam hivatottabbak.

KÁLLAI EMIL dr: *A színházi helyárak fölemelése kérdésében véleményem az, hogy az olcsóbb (karzati) helyek árát még jobban le kellene szállítani, hogy a legszegényebb embereknek is módjában legyen rendszeresen és gyakran látogatni az előadásokat. Az úgynevezett drágább helyek árának fölemelését nem találom indokoltnak,* mert a színház nem produkál olyan előadásokat, hogy ezt megérdemelné. Csakis föltétlenül minden komoly művészi igényt kielégítő előadások esetén tartom elfogadhatónak a színházi helyárak fölemelését.

SZIVESSY LEHEL dr: *A mai színházi árak nem magasak. Nézetem szerint egy csekély áremelést keresztül lehet vinni, azonban csak az esetben, ha az igazgató kellő garanciát nyújt arra, hogy megfelelő művészi nivót ér el.* Természetesnek tartom ugyan, hogy egy vidéki társulat nem produkálhatja azokat a fényes előadásokat, amelyeket egy világváros színháza nyújt a maga közönségének, mert az a színész, aki egyik napon szomorujátékban, másik napon bohózatban játszik, nem ér rá arra, hogy művészi feladatokat komolyan átgondoljon és megoldjon. Viszont ha az igazgató garanciákat tud nyújtani arra nézve, hogy *a magasabb helyárakat a színház nivója fejlesztésére fordítja,* úgy elvi kifogás egy csekély áremelés ellen nem emelhető. A garanciákat én abban látom, ha megfelelő állandó színészi gárdát nevel az igazgató, ha az egész éven át való működésről történik gondoskodás, ha megfelelő ruhát és a kor igényeinek megfelelő díszleteket, színházi berendezést beszeres és azoknak a beszerzését igazolja. *Ebben az esetben, de csakis ebben az esetben megadnám a bérlemelést, de ellenkező esetben azt indokoltnak nem tartom.*

A szociálista Peichstág. Berlinből jelentik: Németország felejthetetlen eseménye, hogy a szociáldemokrata párt győztesen került ki az urnákból. Háromszáz kerületben állított jelöltet s mindjárt az első választáson hatvanhárom szavazatot biztosított magának az új birodalmi gyűlésen, 121 kerületben pedig pótválasztásba jut. Ennek az eredménynek jelentősége úgy mérhető meg a legjobban, hogy a szociáldemokrata pártnak a most feloszlott törvényhozásban összesen csak 53 szavazata volt s az 1907-iki főválasztáson a legnagyobb erőfeszítés árán csak 29 kerületben tudott győzni, viszont 24 mandátumért pótválasztáson mérkőztek eredménytelenül. — Ez ideig 208 kerület választása ismeretes. 189 kerületben pótválasztás lesz. Megválasztotta: 27 konzervatívot, 5 birodalmi pártit, 2 gazdaszövetségit, 79 centrumpártit, 15 lengyelt, 4 nemzeti szabadelvűt, 64 szociáldemokratát, 7 elszázi centrumpártit, 1 független elszászt, 1 dánt, 1 parasztszövetségit. — Valószínű, hogy